

ticum, hoc fiat solummodo ut obtemperetur Ecclesie, quæ ad aver-tenda scandala publica, et ad ipsius ægroti præcavendam infamiam, eum a sacra mensa non repellit, licet peccatorem coram Deo eum reputet, non tamen in proprio tribunali, ut publicum atque notorium peccatorem agnoscit. An autem graviter peccet qui in mortali existens Eucharistiam dispensat, nos affirmavimus cum Suarez Laym. Ronc. Gonet Viva etc. adversus alios; et adduximus Catechismum rom. atque Rituale (1). Notandum insuper peccare qui negat Communionem capite damnatis, si ad eam per confessionem dispositi sunt, ut recte dicit p. Concina, quicquid dicat Contensonius, quævis, ut testatur Juvenin., in Galliis, et Hispaniis mos invaluit, ut eis Eucharistia denegetur; sed apud nos contrarium observatur: ideoque dicimus non esse denegandam, etsi reo una restaret vitæ hora (2).

16 Notandum 4. quod in Missa de Requiem proculdubio potest ministrari Communionem; nam in Missæ defunctorum rubrica dicitur: *Si sint communicandi, eos communicet antequam se purificet*. Et concordat Trident. sess. 22. cap. 6. ubi hæc leguntur: *Optaret (s. Synodus) ut singulis in Missis fideles communicarent*. Et licet Gavant. et Croix adducant quoddam Decretum S. C. editum die 22. Jan. 1701. in contrarium, nihilominus doctus Merati scribit se legisse in Directorio Ecclesie Genuens. quod eadem Congregatio vetuit ipsum Decretum publicari, et 22. Martii 1711. positive illud suspendit (3). Et novissime 2. Septembris 1741. decrevit expresse posse ministrari Eucharistiam per modum Sacrificii, nempe cum Particulis intra eandem Missam consecratis, in Missa defunctorum quæ celebratur in paramentis nigris; secus vero per modum Sacramenti, nempe cum Par-

(1) l. 6. n. 35. — (2) n. 246 247. — (3) n. 249.

ticulis præconsecratis extrahendo Pyxidem e custodia, adversus id quod prius docuerat Benedictus XIV. (4) cum p. Merati, quod in Missis defunctorum poterat ministrari Eucharistia, etiam ex Particulis præconsecratis, in Missa tantum, non autem ante, vel post illam; vide Decretum in catalogo, qui inest in hoc *Tr. n. 88. Decr. 10* Advertendum hic quod si Missa defunctorum celebratur in paramentis violaceis, (prout certo fieri potest ex Decreto S. R. C. 21. Junii 1670. apud Merati *In Indice tom. 1. n. 444.*) non prohibetur fieri Communionem ex Particulis præconsecratis, nec ante, nec post Missam, et tanto minus in Missa, cum in præfato Decreto tantum vetitum est ministrari Eucharistiam *in Missis defunctorum* (en verba Decreti) *quæ in paramentis nigris celebrantur*.

17. Notandum 5. quod Communionem potest, ex se loquendo, in quolibet diei hora ministrari, dum nulla adest de hoc prohibitio: ita communiter Azor. Silv. Cast. Bonac. Sa. Coninch. Ronc. et alii cum Suar. qui assertis. Ambr. auctoritatem, qui testatur quod suis temporibus Communionem sub diei finem dabatur. Non permittitur tamen dari Communionem, cum noctescere cœperit, aut in extrema diei parte, nisi aliqua adesset peculiaris causa, ut dicunt Suar. Castr. Coninch. Sa Tambur., etc. Sed nunquam permittitur, excepto Viatico, in tempesta nocte, ut loquuntur Bonac. et Saln., nempe elapsis multis noctis horis, Eucharistiam dispensare. In Missa Natalis Domini, quæ media nocte celebratur, nec licet Communionem præbere, ex pluribus Decretis S. C., et ita pariter nec in feria sexta Parasceve. Attamen in sabbato sancto nulla adest de hoc prohibitio; invenio tantummodo quoddam Auctor (*Macrus in Vocabul. Eccl.*) dicit in Missa sabbati sancti ideo omitti antiphonam *postcommu-*

(4) De Sacrif. Miss. l. 3. c. 48. n. 40. 41. et 42.

nio, quia olim non ministrabatur Eucharistia: sed p. Merati, cum Grancolas Moretto, et aliis probat oppositum ex quodam ordine romano, nempe quod olim in Missa sabbati sancti omnes adulti, et pueri communicabant, cum in dicto ordine legatur: *Omnes communicent*; et addit Gavantas et Durandus quod in tantum hodie omittuntur communicatio et postcommunionem, in quibusdam in eorum loco Vesperæ suffectæ sunt. Unde concluditur nullo inniti fundamento ratio cur prohibita putari debeat tali die Eucharistiæ ministratio; et quoad consuetudinem, certum est quod in pluribus ecclesiis, præsertim nostri regni, et præcipue in cathedrali Neapolitana, solet post celebratam Missam solemnem ministrari populo Eucharistia (1).

18. Notandum 6. quod si sacerdos, sumpta ablutione, advertat aliquas reliquias consecratas relictas esse, dicit Rubrica (tit. 6. n. 2.)... *eas sumat, sive parvæ sint, sive magnæ, quia ad idem Sacrificium spectant*; et etiamsi sacerdos pervenerit in sacristiam, cum adhuc sacris vestibus indutus est, potest præfatas reliquias sumere, ut dicunt Gobat. Granad. Diana, quibus consentit Bened. XIV. (2), qui subjungit quod si sacerdos exutus sit, tunc aut reponendæ sunt in tabernaculo, si extat, aut servandæ sunt pro alia Missa, si eodem mane celebranda erit: alias sumere debet. Et ita communiter dicunt Suar. Lugo Caj. Nav. Vasq. Sil. Bonac. Croix, etc. (adversus Tamburinum) servandas esse, si possunt sine irreverentiæ periculo, reliquias quæ ex alia Missa remansissent, dum illæ non ad idem Sacrificium spectant: nam Rubrica non permittit alias sumi particulas, quam illas solas, quæ ad idem Sacrificium spectant (3). Si autem remansisset particula integra, dicit Rubrica n. 3. deferendam eam

(1) Lib. 6. n. 252. — (2) De Sacrificio Missæ l. 3. c. 17. n. 5. et 6. — (3) Lib. 6. n. 251.

esse in tabernaculum, aut saltem servandam ut ipsa a sequenti celebrante sumatur (intellige cum primus jam sumpsit ablutionem); et si alia Missa non habeatur in eodem calice conservetur; et si denique non suppetat modus, quo cum decencia servari possit, potest idem sacerdos eam sumere. Præterea, particula quæ extra corporale reperiuntur, in dubio an sint, vel ne consecratæ, dicunt Bonnac. Henriq. et Gobat, sumendas esse post ablutionem; et melius (dico) esset cum eadem ablutione. Insuper, si accideret unquam quod in deferendo Viatico remaneret in patena, vel pyxide aliqua particula, dicunt Castr. Tambur. et Burghaber, posse eam sumere sacerdotem, si sacris indutus est vestibus; aut (ut dicunt iidem auctores, cum Lugo et Marchantio) potest statim eidem infirmo sumenda præberi, et hanc asserit Lugo esse praxim, nempe, ut post Communionem infundatur aqua in pyxide et ablutio detur infirmo (4). Quando autem possit, et debeat dari Viaticum observetur quod dicitur n. 19. et n. 46.

CAPUT III.

De perceptione Eucharistiæ.

PUNCTUM I.

DE OBLIGATIONE SUMENDI EUCHARISTIAM.

19. De Viatico, et quando sumendum est.

20. Si infirmus vexatur vomitu.

21. Si tussi.

De præcepto paschali, vide tract. 12. n. 39.

22. Duobus temporibus præceptum Communionis obligat, in Paschate, et in morte. De communionem paschali jam actum est, cum de præceptis Ecclesie locuti fuimus Tractatu 12. ex num. 39.; quoad Viaticum autem, dicimus hic quod quilibet fidelis tenetur illo muniri, semper ac infirmus in probabili mortis periculo est constitutus; prout est qui graviter decumbit cum mortalibus signis; qui aliquem periculosum

(4) Lib. 6. n. 251. v. Hic autem.

PUNCTUM II.

DE ANIMÆ DISPOSITIONE.

conflictum, aut navigationem aggressurus est; mulieres quæ solitæ fuerunt eniti cum periculo: aut quæ prima vice parturiant, et tenella ætate, aut corporis constructione imbecilla constitutæ sunt; ita communiter dd. cum s. Thoma (1).

20. Hic advertendum quod quando infirmus jugi vomitu laboraret, non potest communicare, si saltem per sex horas ab illo liber non sit, ut ait Busemb.; et in dubio melius dicit Croix, adversus alios, non esse præbendam communionem; nam potius Sacramenti reverentiæ, quam infirmi utilitati prospiciendum est. Quoad praxim autem, si vomitus provenit ex cibo, cum infirmus illum sumit, debet experiri dando ei non consecratam particulam, et si eam retinet, tunc potest dari consecrata. Et idem faciendum (ut dicunt Salm.) in casu delirii, ut observetur utrum infirmus possit cum decencia suscipere Sacramentum (2).

21. Si autem infirmus vexetur a jugi tussi, qua cogatur sæpe flemmas e pectore expuere, hic bene potest communicare; quia hoc non inducit periculum projiciendi particulam; nam alius est vehiculus (nempe guttur) quo trajicitur cibus, alius est canalis (nempe aspera arteria) unde ejiciuntur flemmæ, et suspiria. Secus autem, si tussis ne permitteret quidem particulam trajicere (3). De Communionem danda pueris, et amentibus in mortis articulo, etiam actum est eodem Tract. 12. n. 43. et 44. Igitur quoad communicandi obligationem, satis est quod dictum fuit. Restat nunc discutiendum quanam sint dispositiones necessariæ ad licite communicandum. Illæ duæ sunt, una animæ, altera corporis. Agemus prius de animæ dispositione, et postea corporis.

(1) N. 291. — (2) N. 292. v. 2. — (3) Ibid. v. In dubio.

22. De confessione præmittenda.
23. Qui post confessionem reminiscitur peccati.
24. Quanam necessitas excusat a prius confitendo.
25. Si sacerdos in celebrando recorderetur peccati, aut censuræ.
26. Si desit confessarius.
27. Si peccatum est reservatum.
28. An tunc dicendum sit reservatum.
29. Si annexa est excommunicatio.
30. Quomodo intelligendum est, Quamprimum.
31. An tale præceptum obliget post consecrationem.
32. An obliget celebrantem sacrilege.
33. An obliget laicos.
34. An possit communicare qui dubitat de peccato.

22. Volenti communicare, et de peccato mortali conscio, non sufficit contritio, sed necesse est ut confiteatur: potest tamen communicare, modo adsit celebrandi, aut communicandi necessitas, et confessarii copia desit; sed si ille est sacerdos, ei restat obligatio quamprimum post celebrationem confitendi, ut constat ex Trid. Sess. 13. cap. 7. ubi hæc leguntur; *Communicare volenti revocandum est in memoriam ejus* (apostoli nimirum) *præceptum*: Probet seipsum homo. *Ecclesiastica autem consuetudo declarat eam probationem necessariam esse, ut nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumvis sibi contritus videatur absque præmissa sacramentali confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat.* Ex quibus verbis communis sententia et vera (4), Suarez Castrop. Lugo Conc. Salm. Tourn.; etc. (contra Navarrum, et alios pauciores) docet tale præceptum præmittendi confessionem non esse ecclesiasticum solummodo, sed etiam divinum, dum apostolus testatur in sua epistola se hoc accepisse a Domino: *Ego enim accepi a Domino quod et tradidi vobis.* 1. Cor. 11. 23. Deinde subjun-

(4) Lib. 6. n. 256

git Concilium: *Quod a Christianis omnibus, ab his etiam sacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hæc s. Synodus perpetuo servandum esse decrevit, modo non desit illis copia confessarii. Quod si, necessitate urgente, sacerdos absque prævia confessione celebraverit, quamprimum confiteatur.*

23. Igitur dictum est 1. quod conscius peccati mortalis non potest communicare, nisi prius confiteatur. Dicitur *mortalis*, quia peccata venialia, quotquot sint, sicut gratia divina non privant, ita nec prohibent quominus ad sacram Mensam quis accedat. An autem impediatur a consecutione fructus illius, vide quod dictum est n. 7. Hic quæritur an qui recordatur alicujus culpæ gravis, postquam cum universali peccatorum dolore confessus est, teneatur confiteri illam, et ad absolutionis beneficium recipiendum ante Communionem? Multi dd. id affirmant (et hæc sententia cæteroquin est communior); ita Suar. Bonac. Coninch. Tourn. Conc. Salm. etc., excipiunt tantum, si quis nequiret sine scandali, aut infamiæ periculo confessionem præmittere. Sed valde probabiliter negant Garcia, Præp. Ferrantinus Honorius Fabri Corneius et Regin.; et novissime hæc sententiam ex proposito tuetur Continuator Tournely cum Pontas Gibert et Arr., et asserit primam sententiam nullo inniti valido fundamento; ego tantum asserere non audeo, sed dico hæc secundam sententiam revera valde esse rationi consonam, prout mihi affirmarunt doctus Episcopus Torni, et alius doctus theologus examinator synodalis civitatis Neapolis, et alii theologos quos, antequam hoc scriberem, consului. Ratio nostra est, quia qui confessionem præmisit, jam præcepto ante Communionem confitendi satisfecit, et jam confitendo probatus est, ut præcipit apostolus; siquidem per confessionem peccatum oblitum jam indirecte remissum est. Remanebit tamen

pœnitens obligatus ad postea subjacendum illud peccatum clavibus, ut confessio reddatur integra etiam materialiter, sed interim non obligat præceptum ad confitendum ante communionem. Dicunt adversarii quod præceptum a Concilio judicatum de confitendo requirit confessionem non tantum formaliter, sed etiam materialiter integram. Sed respondemus hoc gratis asseri, dum præceptum aliam non requirit confessionem quam illam, quam pœnitens tenetur facere, scilicet formaliter integram; nam per illam jam obtinetur finis, et effectus a præcepto intentus, nempe ut anima probata remaneat, et certa magis de divina gratia, quæ facilius acquiritur per sacramentalem absolutionem, quæ cum sola attritione delet peccata. Nec obstat quam opponunt fidelium praxis, quia hæc non erit statuenda pro obligationis norma, sed potius habenda est tanquam pius et laudabilis usus, qui cæteroquin omnibus suadendus est, quoties causa aliqua in oppositum aliud non suadeat (1). An autem cum dubius quis est commississè aliquod mortale, de quo non sit confessus, teneatur illud confiteri ante communionem, vide dicenda seq. n. 34.

24. Dictum est 2. necessariam esse confessionem, modo non adsit necessitas celebrandi, aut communicandi. Videamus nunc quid nomine necessitatis intelligatur. Non hic intelligitur magna devotio: et nec sacerdotis paupertas, nisi esset paupertas valde gravis, ut ait Croix, sed intelligitur necessitas urgens, ut esset 1. Si moribundo afferendum esset Viaticum, sicut admittunt omnes (2); 2. si omitti non posset communicatio sine infamia, aut scandalo. v. g. si quis in communicantium scamno jam reperiretur, unde discedere non posset quin ab aliis notaretur, prout etiam communiter dicunt dd. (3). Idem etiam esset si allato Viatico ad

(1) Lib. 6. n. 257. — (2) N. 260. — (3) N. 257 et 263.

infirmum, tempus non suppeteret ut confessio compleretur sine periculo mortis aut infamiae; quia tunc, ut recte dicunt Ronc. Sporer Busemb. Tambur., etc., sacerdos, audito aliquo peccato, debet moribundum absolvere, imponendo ei ut deinceps integram confessionem faciat, et tunc debet ei communionem præbere (1); 3. si parochus celebrandum esset ut populus sacro intersit, et non esset alius qui celebraret, aut ille non posset celebrationem omittere sine infamiae nota. Sed hoc aliis sacerdotibus non licet, ut bene advertunt Lugo Castrop. Aversa Salmant, et Ronc. contra Dianam, licet populus in die festivo Missa carere deberet (2). Et etiam dicimus cum Suar. Laym. Lugo Bonacin. Tourn. Conc., etc. (contra Sot. et Silvestr.), sacerdotem in die festo potius omittere debere Missam ex obligatione, quam sine confessione celebrare; quia tale præceptum, cum sit divinum, præferendum est ecclesiastico de audienda Missa (3). An autem possit quis communicare cum sola contritione, cum deest confessarii copia ut præcepto paschali satisfaciat, affirmant cæteroquin communissime Sot. Palud. Coninch. Henriq. Castrop. Lugo, etc., ex eo quia præceptum paschale etiam divinum est. Sed negant Suar. Tourn. Salm, etc. dicentes quod tunc præceptum communionis paschalis non obligat. Hæ sententiæ sunt ambæ probabiles (4).

25. Si contingeret quod sacerdos in celebrando peccati mortalis recordaretur, quicquid dicant alii, distinguendum est cum communi sententia Suar. Vasq. Lugo Castrop. Bonac. etc.; quod si recordetur illius post consecrationem, tunc non est Missa interrupta ut confiteatur, sicuti docet etiam s. Thomas (5), et uti expressum est in Rubrica (de Defect. tit. 8. n. 4.): intelligitur quod sem-

(1) N. 260. ad 2. — (2) N. 261. — (3) Ibid. v. 4. si urgeat. — (4) Ibid. — (5) 3 p. q. 83. a. 6. ad 2.

per contritionis actus eliciendus est; et licet Lugo Tamb. et alii dicant, quod si sacerdos magnam haberet difficultatem in huiusmodi temporis angustiis ad se conterendum, posset citra culpam Missam prosequi, modo conaretur ad contritionem eliciendam; attamen jure merito contradicit p. Concina, dum in tali casu urget præceptum divinum, et contra nemo est qui nesciat Deum non jubere impossibilia, ut dicit Trident. Sess. 6. c. 11, sed præstare sua auxilia ad operandum, aut saltem ad petendum id quod facere debemus: hinc si sacerdos delinquit in se conterendo, sua negligentia delinquit, aut quia peccato adhæret. Si vero recordetur ante consecrationem, et præsertim ante canonem, tunc confiteri debet, si confessarius adest et si absque infamiae nota hoc efficere potest; et nihil refert si Missa interrumpatur, nam talis pars est extrinseca Sacrificio (6); et si confessarius haberi nequit, et infamiae periculum abest, probabilius est obligari ad Missam omittendam, ut dicunt Lugo Sylvius Tourn. Silvest. et alii, quibus etiam adhæret s. Thomas (7), dicendo hanc opinionem esse tutiorem (contra Castrop Suar. Navar. s. Bonav. Victor.); et hæc sententia videtur esse juxta Rubricam (3. p. tit. 8. n. 4. et 5.) ubi hæc leguntur: *Si ante consecrationem recordetur sacerdos se esse in peccato mortali, aut se esse excommunicatum, vel suspensum, aut locum esse interdictum, si non timetur scandalum, debet Missam inceptam deserere. Diximus: probabilius, quia non est certum quod Rubrica per Verbum debet imponat grave præceptum. Cæterum bene advertunt Vasq. Laym. et Tourn., quod in tali casu difficulter evenire potest quod sacerdos deserat Missam sine infamiae nota (8).*

26. Dictum est 3. si confessarius

(6) L. 6. n. 262. v. Hic dubit. r. — (7) 3. p. q. 83. a. 6. ad 2. — (8) L. 6. n. 262. dubit 2.

copta deest. Intelligitur 1. si nullus confessarius præsto adsit, et contra sacerdos celebraturus alium absentem sine gravi incommodo adire nequit, ut dicunt Castrop. Vasq. Salm. et alii; *absens* autem intelligitur, si confessarius in notabili distantia abesset, v. g. (ut dicunt) duas aut tres horas itineris, aut etiam minus (ut dicit Canus), si brevi celebraturus esset (1). Intelligitur 2. si præsto esset confessarius idiomatis expertus, aut jurisdictione privatus, aut talis cui sacerdos sine gravi damno confiteri non possit (2).

27. Sed hic quæritur 2. an habens reservatum, et non adsit confessarius hac facultate præditus, teneatur confiteri simplici confessario ut communicet? Respondetur: Si iste non habet aliud peccatum præter reservatum, communis est sententia quod confiteri non teneatur, sed sufficit urgente necessitate, ut cum contritione communicet; sed si sola haberet attritionem, tenetur confiteri de alia materia, ut saltem indirecte sit a reservata absolutus. Si autem haberet reservata et non reservata, dicimus cum sententia communissima, et probabiliori Suar. Castrop. Viva Lug. Conc. Salm. et aliorum (contra Vasq. Tourn., etc.) istum teneri ad confessionem: quia stante præcepto de confitendo ante Communionem, si nequit materialiter integre, saltem debet formaliter confiteri (3).

28. Quæritur 2. dato quod iste simplici confessario confiteatur, an debeat explicare tam reservata, quam non reservata? Affirmant probabiliter Sot. Filliuc. Bonac. Suar. Viva Conc. Salm., etc.: nam confessarius necesse habet, ut totam poenitentis cognoscat confessionem, ad hoc ut de ejus dispositione ab absolutionem obtinendam ferat iudicium, v. g. si habitum aliquem contraxerit, si in proxima versetur occasione, etc.,

(1) N. 264. ad 1. — (2) Ibid. a. 2. — (3) N. 265.

sed non minus et forte magis probabiliter negant Castrop. Gerson. s. Antonin. p. Sot. Alens. Salas. Ledesm.: et Lugo etiam probabile hoc dicit; tum quia non videtur adesse obligatio peccata exponendi non habenti super illis jurisdictionem, ac proinde iudicem esse impotentem; tum quia alias poenitentis haberet onus his eadem peccata confitendi. Et licet quis in casu quo esset habitus, ut dictum est, et moralem suæ dispositionis certitudinem non haberet, teneatur totam conscientiam suam confessario patefacere, ut ille iudicaret an sit, vel ne absolutionis capax; nihilominus hoc esset per accidens, sed non propter obligationem faciendi confessionem materialiter integram, dum ex se sufficit tunc formalis integritas (4).

29. Si quis autem excommunicatione reservata innodatus existeret, et urgeret communicandi necessitas, ac non esset a quo possit ab ea absolvi, communis est sententia quod iste posset communicare antequam ab illa absolveretur; quia Communionis præceptum quod interdicit excommunicatos a Sacramentis, non obligat, cum alioquin non potest evitari scandalum, aut infamia. Sed fit dubium an tunc possit ille confiteri facultate super excommunicatione illa destituito? Negant probabiliter Sylv. Canus Sot. Vasq., etc., dicentes quod ille bene potest communicare, semper ac est contritus; sed nequit Sacramentum Poenitentiae suscipere, cum ab hoc per excommunicationem illi interdictum sit. Sed probabilius affirmant Suar. Sanch. Lugo Coninch. Salmant., etc., quia in eo necessitatis casu, sicut excommunicatio non privat Eucharistiæ Sacramento, ita nec privat Poenitentiae Sacramento, quod a volente communicare semper ac potest, ex præcepto divino sumi debet præmissa confessione. Et bene probant præfati aa. valide posse aliquem absolvi a peccato, quin absol-

(4) Ibid. v. quær. 2.

vatur ab excommunicatione, cum Ecclesia non potest, imponendo censuram, Sacramentorum valorem irritare, quæ ex divina dependent institutione; et in tantum excommunicatus confitendo invalide absolvetur, quia esset indispositus, cum ab Ecclesia ei interdicta sit Sacramentorum susceptio; sed cum necessitas eum a tali prohibitione eximit, tunc valide et licite recipit absolutionem sacramentalem (1).

30. Dictum est postremo loco, quod si sacerdos cum peccati mortalis conscientia, non præmissa confessione, ob instantem necessitatem, et quia non habet cui confiteatur, celebrat, præcipit Concilium ut post celebrationem *quamprimum confiteatur*. Hoc non est consilium, ut dicebat propositio 38. damnata ab Alexandro VII, sed est verum præceptum, et quidem grave. Hoc supposito præcepto quæritur 1. quomodo intelligendum illud *quamprimum*? Nonnulli intelligebant, cum sacerdos suo tempore confitebitur; sed hæc inanis explicatio etiam damnata fuit prop. 39. ab eodem Pontifice. Alii intelligebant, cum sacerdos vult iterum celebrare; sed hæc explicatio est etiam improbabilis, dum Concilium præcepit confessionem præcise post celebrationem, nimirum etiamsi sacerdos vellet pro eo tempore a celebrando se abstinere. Alii vero nimis rigidi dicunt intelligi statim ac ei erit facultas confitendi, etiam eodem die; ita Wigandt et Concina. Sed cum communi recte dicunt Milante Coninch. Lugo Escob. et alii cum Lacroix (qui adducit quamdam declarationem S. C.) sufficere, si sacerdos intra triduum confiteatur, similitudine accepta ab obligatione, quam habent, qui in mortis articulo absoluti sunt ab excommunicatione reservata, Superiorem adeundi, *quam cito commode possint*, ut in c. *Eos qui, de sent. excom.* (sub pena reincidendi in eandem censuram) cui obligationi

(1) Lib. 6. n. 265. v. quær. 3.

etiam intelligitur satisfieri intra tres dies; Lugo Garcia et Milante. Et idem currit pro obligatione deferendi libros hæreticorum ad Episcopos; Sanch. Ugolin. et Sayr. Advertunt tamen dd. supra citati, quod in aliquo casu potest sacerdos teneri ad confitendum eodem die, et forte eadem hora, v. g. si confessarius cito longe profecturus esset; aut si sacerdos in eadem esset celebrandi necessitate die sequenti, in quo etiam confessarius defuturus esset (2).

31. Quæritur 2. an hoc præceptum obliget sacerdotem qui celebrat reminiscens suum peccatum post consecrationem? Negant Vasq. Pelliz. Lugo et Diana, quia Rubrica (tit. 18. num. 3. et 4.) loquens de eo qui recordatur ante celebrationem, dicit: *Tenetur confiteri quamprimum*; sed loquens de eo qui recordatur post consecrationem, nihil aliud dicit quam *conteratur cum proposito confitendi*. Hæc sententia non videtur improbabilis; sed est communior et forte probabilior contraria Suar. Molfes. Megal. Bonac. Reginald., etc., quia jam tunc verificatur casus a Concilio suppositus, quod jam celebrat in peccato, et sine confessione; tanto magis quod in illo *confitendi* Rubricæ, facile subintelligitur verbum *quamprimum*, paulo ante jam a Rubrica expressum (3).

32. Quæritur 3. an hoc præceptum obliget etiam sacerdotes sacrilege celebrantes, sive illos qui tenentur et possunt confiteri, et celebrant sine confessione. Aliqui etiam affirmant; sed sententia vera, et communissima negat cum Suar. Vasq. Lug. Filiuc. Sayr. Moya, etc., quia præceptum Concilii tantum respicit eos qui bona fide celebrarunt, ne confessionem differant sub colorato prætextu necessitatis celebrandi, non autem sacrilegos, quibus tale præceptum non est profuturum: qui enim spernit præceptum divinum de non celebrando in peccato, facilius sper-

(2) N. 266 v. posito. — (3) Lib. 6 n. 267.

nit etiam ecclesiasticum de confitendo quamprimum (1).

33. Quæritur 4. an hoc præceptum confitendi *quamprimum* obliget etiam laicos, qui communicant ob necessitatem ante confessionem? Affirmant Azor. Navarr. Conc. et Tourn. dicendo quod pro laicis eadem militat ratio, ac pro sacerdotibus ex illa regula generali: *Ubi currit eadem ratio, ibi currit eadem legis dispositio*. Sed est communissima et probabilior sententia opposita Wigandt Coninch. Suar. Vasq. Laym. Bonac. Filiuc. et Lugo, qui asserit primam communiter rejici. Ratio est, quia revera non currit pro laicis ratio quæ extat pro sacerdotibus; dum hi plerumque majorem habent necessitatem celebrandi ad evitandum scandalum, quam non habent sæculares ut communicent (2).

34. Quæritur 5. an dubitans sit vel ne in gratia, possit communicare? Huic dubio respondimus in opere (3), quod (ex se loquendo) qui dubitat an sit in peccato, non potest communicare. Nihilominus, melius re perpensa mihi videtur respondendum cum majori distinctione. Unde sic dicamus: Si quis dubitat an graviter peccaverit nec ne, tunc licite, non præmissa confessione, potest ad Communionem accedere, sive dubium sit negativum, sive positivum (sufficiendo sibi, ut tutius fructum Sacramenti percipiat, ut præmittat contritionem); quia præceptum apostoli *Probet autem seipsum homo*, ratione cujus intelligitur præcepta esse confessio, ut declaravit Tridentinum, ligat tantum eos qui sunt consilii, nempe certe sciunt se mortale commisisse, de quo non sunt adhuc confessi, ut idem Tridentinum declaravit Sess. 13. c. 7. de Euchar. dicens: *Ut nullus sibi conscius peccati mortalis, ad Eucharistiam accedere debeat*. Itaque præceptum prohibitionis non incipit possidere, nisi postquam homo

(1) N. 266. quær. 5. — (2) N. 268 — (3) N. 432. et 475.

sit sui peccati conscius. Contra si quis est certus de peccato commisso, tunc non potest communicare, nisi certus sit se per confessionem probatum fuisse, quia tunc certe possidet in eo præceptum prohibitionis; unde ille cum dubio negativo aut positivo, an recuperaverit nec ne amissam gratiam (v. g. cum dubitat an confessio fuerit nulla ex defectu dispositioni, aut jurisdictionis, aut si dubitat de contritione in casu necessitatis communicandi), non potest Communionem recipere: quia tunc agit contra præceptum quod requirit probationem non solum probabilem, sed etiam certam sicut fuit certum peccatum. Sed objicere possent id quod dictum est *Trid. 1. n. 17.*, nempe sufficere satisfactionem probabilem ad adimplenda præcepta. Sed bene respondet Ronc. (4) præfatam sententiam locum habere, cum agitur de repetendo opere cui probabiliter satisfactum est: nam non præsumitur legislator velle obligare ad satisfaciendum suis legibus cum tanto rigore, ut repetenda sint opera, quibus probabiliter satisfactum est; non autem cum agitur quod quis debeat, et possit sine suo magno gravamine abstinere ab aliquo opere faciendo, antequam certus fiat adimplevisse conditionem appositam a lege, quæ possidet; quia in hoc non præsumitur aliqua conniventia legislatoris, et ita evenit in casu præsentis.

PUNCTUM III.

DE DISPOSITIONE CORPORIS.

35. *De jejuniis naturalibus. In dubio jejuniis. Si horologia sint discordantia. Frangit jejunium quod ab extra suscipitur.*
 36. *De reliquiis ciborum.*
 37. *De reliquiis aquæ, sachari, etc.*
 38. *De tabaco per nares sumpto.*
 39. *An fumus tabaci, etc.*
 40. *De tabaci foliis, et aromatibus dentibus contritis.*
 41. *De aqua, aut similibus per naries voluntarie haustis, aut casu.*

(4) Ronc. de Eucharis. p. 3. a. 6. resp. 6.

42. et 43. *An capilli, lapilli, charta, etc. frangant jejunium.*
 44. *Qui, non facta digestionem, etc.*
 45. *Exspuere statim a Communionem.*
 46. *In quibus casibus non requiratur jejunium, et I. in Viatico. An possit replicari Viaticum.*
 47. *Et quoties.*
 48. *An qui ex devotione paucis ante diebus communicavit, etc.*
 49. *An qui eodem mane.*
 50. *An possint omitti verba: accipe Viaticum.*
 51. *An possit celebrare non jejunus ad dandum Viaticum.*
 52. *II. Non requiritur jejunium, si timetur de injuria Sacramenti.*
 53. *III. Si timetur scandalum; si celebrans recordetur se non esse jejunum.*
 54. *IV. Si perficiendum sit Sacrificium. Quid agendum, si advertatur error vini; et quid in dubio, etc.*
 55. *V. An ad evitandam mortem possit celebrare non jejunus.*
 56. *An pollutio impediatur Communionem.*
 57. *An copula conjugalis.*
 58. *Qui externe est sordidus, aut leprosus, vel menstruata, aut accedit immodeste. Sacerdos qui laicorum more communicat.*

35. Per se loquendo, ut licite suscipiatur Communio (juxta Ecclesie præceptum in *cap. Ex parte de celebr. Miss.*) requiritur jejunium naturale, nempe, ut quis nihil sumpserit cibi, aut potus ex puncto mediæ noctis. Dubium tamen an deglutiverit aliquid a media nocte, non impedit a Communionem, ut diximus *Tr. I. n. 19.* quia (ut ibi probavimus) hoc præceptum non est positivum, ut jejunus accedat ad Communionem, sed est negativum, ne communiqueet post jejunii fractionem; quare quoties non est certum de jejunii fractione, non possidet jam prohibitio, sed libertas communicari volentis. Et hac ratione dicunt communissime Sanch. Lug. Merati Holzm Croix Salm. Quarti Escob. Villalob. Trullench. Fagund. licere inter multa horum dissonantia sequi ultimum quod signat mediam noctem; modo non constat de

errore; et modo (bene subjungit Croix) hoc ultimum non sit tale, ut plerumque erret, quia tunc præsumptio est quod semper erret (1). Sed hic adverte quod tempus mediæ noctis non terminatur, ut volunt Salmanticens. in ultimo horologii ictu, sed in primo, ut recte dicunt Lug. Sanch. Tourn. etc., et de hoc ego certus sum factus a quodam horologiorum artifice peritissimo (2). Ob eandem rationem non admittitur parvitas materiæ, ut fatentur omnes tanquam certum, quicquid dicant Gibert et Pasqual., quia præceptum de non accedendo ad Communionem post cibi, vel potus sumptionem, est negativum (3). Ad frangendum autem hoc jejunium, juxta regalias communiter a dd. assignatas, tria requiruntur: 1. ut quod deglutitur ab extra sumatur; 2. ut sumatur per modum comestionis aut potationis; 3. ut habeat rationem cibi, vel potus. Itaque juxta 1. regulam ad frangendum jejunium, sumendum est aliquid ab extrinseco, ita Suarez Croix Elbel Sporer etc., ex s. Thoma (4) qui dicit, quod quicquid provenit ab intrinseco non potest dici quod comedatur, ideoque non lædit jejunium (5). Hoc posito bene potest communicare qui sanguinem ex capite, vel gingivis manantem deglutit, licet ex proposito id faceret; ita communiter Suar. Laym. Bonac. Cabas. Habert Antoine Salmanticens. quicquid dicat Tourn.; quia, ut dictum est cum s. Thoma, quicquid ab extrinseco non sumitur, non dicitur comedi (6).

36. Sed hic fit dubium an frangat jejunium qui voluntarie deglutit reliquias cibi in ore relictas? Suar. Quar. Henriq. Castr. Elbel. Coninch. et alii penitus negant, dicendo tales reliquias reputari ut partes comestionis diei præcedentis, et videtur Rubrica nimis adhærere hanc senten-

(1) l. 6. n. 282. — (2) lb. v. num autem. — (3) N. 278. — (4) In 4. d. 8. q. 1. a. 4. solut. q. 2. ad 3. — (5) Lib. 6. n. 278. et 279. — (6) N. 279, v. secus vero.

tiam (de defect. n. 3.) dum dicit: *Si reliquias cibi remanentes in ore transglutiantur, non impediunt Communionem, cum non transglutiantur per modum cibi, sed per modum salivæ.* Alii tamen communius ut Vasq. Laym. Bonac. Tourn. Ronc. Cabass. affirmant, cum hujusmodi reliquias transglutiantur ex proposito, quia tunc id habet rationem novæ comestionis; et hujus sententiæ est etiam s. Thomas (1) qui dicit: *Reliquias cibi remanentes in ore, si casualiter transglutiantur, non impediunt Communionem;* igitur (juxta Angelicum) si voluntarie transglutiantur, impediunt a Communionem. Hæc sententia videtur probabilior, licet prima non puto improbabilem; sed quia non nimis scrupulose in hoc incedendum est, ut bene advertit Suar., libenter amplectitur sententiam Card. de Lug. quam etiam sequitur Benedict. XIV. in suo celebri opere de *Sacrif. Miss.* (2), quod reliquias a dentibus avulsas, quæ super lingua sentiuntur, debent exspui; sed cæteroquin non adest obligatio diligentiam adhibendi eas a dentibus scalpendi; dum hæc obligatio nimis esset scrupulis obnoxia; et hoc videtur proprie requirere Rubricas perius relata, dum dicit quod ex reliquias transglutiantur per modum salivæ (3).

37. Et idem dicendum de reliquiis aquæ, qua abluitur os, quæ etiam impediunt Communionem, si voluntarie absorbentur, non autem si præter voluntatem; ita communiter Suar. Castrop. Tourn. Holzm. Salmant., etc. cum s. Thoma loco cit. ubi dicit: *Et eadem ratio est de reliquiis aquæ, vel vini, quibus abluitur os, dummodo non trajiciantur in magna quantitate, sed permixta saliva, quod vitari non potest.* Et idem docet Rubrica, dicens: *Idem dicendum nempe non frangere jejunium si, lavando os, deglutiat stilla aquæ præter intentionem;* igitur si aqua trajicitur

(1) 3. p. q. 80. a. 8. ad 4. — (2) l. 3. c. 42. — (3) l. 6. n. 279.

præter intentionem, non frangit jejunium (4). Non dubitatur autem quin frangat jejunium, qui in ore ante mediam noctem aliquid ex saccharo, vel melle confectum mittit, et post illam deglutit. Item procedit de eo qui trajiceret sanguinem ex digito imbibitum, aut lacrymas ex oculis manatas; ita communiter dd. Et idem dicunt de eo, qui casu in flumen decidens, aut ab aliis vi sibi illata aquam, aut aliud potabile deglutiret (5).

38. 2. Regula est, ad frangendum jejunium requiri ut accipiatur aliquid per modum comestionis, aut potationis; quare communiter dicunt Suar. Lug. Conc. Holzm. Ronc. Escob. Croix Elbel, (quicquid dicant aliqui pauci) non lædere jejunium tabacum per nares sumptum, licet aliquid illius descenderet in stomachum, ratione supra allata: quia hujusmodi trajectio non est per modum comestionis, sed attractionis; saltem, ait Benedictus XIV. de *Synod.* (6); hoc est permissum propter usum universalem inter fideles receptum. Et hic obiter notandum id quod idem Pontifex refert, nempe quod Innoc. X. et Innoc. XII. excommunicationem inflixerunt in eos qui in ecclesia Vaticana tabacum sumerent: et eandem imposuit Urbanus VIII. pro ecclesiis hispanicis; sed Benedictus XIII. omnes istas prohibitiones abstulit (7).

39. Pariter tabaci fumus ore haustus non frangit jejunium, ut etiam communiter docent Suar. Villalob. Trullench. Salm. Aversa Holzm. Viva Croix Spor., etc. cum eodem Benedicto XIV. (8), qui similiter testatur hanc esse hodiernam consuetudinem confirmatam cum communi dd. consensu. Limitant tamen Salmant. et dicunt frangere jejunium, qui ex proposito transmitteret fumum in stomachum, dicendo quod hæc esset vera comestio, dum talis fumus

(4) lb. dubit. 2. — (5) lb. v. idem. — (6) lb. 41. c. 43. — (7) l. 6. n. 280. — (8) De sacrif. Miss. l. 3. app. 9. §. his suffulti.